

ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

вул. Арсенальна, 9/11 м. Київ 01011

тел. (044) 254-56-73, факс 254-43-93
e-mail: inform@dkrp.gov.ua

Від _____ № _____
на № _____ від _____

Міністерство енергетики та вугільної промисловості України

На розгляді у Державній регуляторній службі України знаходиться проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу» (далі – проект постанови), поданий листом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 16.01.2018 № 03/31-330.

Під час розгляду на адресу ДРС надійшли зауваження та пропозиції до запропоновано проекту постанови механізму державного регулювання від НАК «Нафтогаз України» (лист від 30.01.2018 № 26-520/1.2.1-18).

Звертаємо увагу головного розробника проекту, що один із ключових принципів державної регуляторної політики, визначених статтею 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» – принцип прозорості та врахування громадської думки, передбачає відкритість для фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань дій регуляторних органів *на всіх етапах* їх регуляторної діяльності, обов'язковий розгляд регуляторними органами ініціатив, зауважень та пропозицій, наданих у встановленому законом порядку фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями, обов'язковість і своєчасність доведення прийнятих регуляторних актів до відома фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, інформування громадськості про здійснення регуляторної діяльності.

З метою дотримання вищезазначених вимог вказаного Закону, завертаємось з проханням здійснити об'єктивний розгляд відповідного звернення та інформувати заявника і Державну регуляторну службу України про його результати.

З огляду на вищенаведене, Державна регуляторна служба України повідомляє, що остаточне рішення щодо погодження проекту постанови буде прийняте після отримання від головного розробника відповідної інформації.

Додаток: на 10 арк. в 1 прим.

Голова

К. М. Ляпіна

НАЦІОНАЛЬНА АКЦІОНЕРНА КОМПАНІЯ
НАФТОГАЗ
У К Р А І Н И

NATIONAL JOINT-STOCK COMPANY
NAFTOGAZ
O F U K R A I N E

01601, м. Київ-601, вул. Б. Хмельницького, 6
Тел.: (044) 586 35 37, <http://www.naftogaz.com>
Факс: 586 33 10, e-mail: ngu@naftogaz.com

Код ЄДРПОУ 20077720, п/р 26002301921
АТ "Ощадбанк", код банку 300465,
код ЄДРПОУ банку 00032129

№ _____
No № _____

**Державна регуляторна
служба України**

Щодо проекту постанови КМУ

Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» (далі – Компанія) вважає за необхідне звернути увагу Державної регуляторної служби, як уповноваженого органу у розумінні Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», на невідповідність принципам державної регуляторної політики проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу» (далі – Проект Положення), розміщеного 15.01.18 на офіційному веб-сайті Міненерговугілля з метою одержання зауважень і пропозицій.

Компанія вважає, що затвердження Проекту Положення загрожує конкурентному середовищу на ринку природного газу, може завдати значної шкоди підприємствам Групи Нафтогаз і самій Компанії і є дискримінаційним з огляду на таке.

1. Проектом Положення передбачено необґрунтоване покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів оптового ринку природного газу.

Компанія неодноразово публічно заявляла про відсутність обґрунтованої і реальної необхідності у покладенні спеціальних обов'язків на суб'єктів оптового ринку природного газу з огляду на ліквідність цього ринку і відсутність на ньому суб'єктів, що займають домінуюче становище, про що свідчить дослідження ринку, нещодавно проведене Компанією за методикою SSNIP – тесту і опубліковане за посиланням <http://www.naftogaz.com/files/Information/NAK-Monopoly-Research.pdf>. У 2017 році Компанія публічно підтримала позицію Секретаріату Енергетичного Співтовариства (СЕС) та Світового Банку стосовно того, що ПАТ «Укргазвидобування» та ПАТ «ДАТ «Чорноморнафтогаз» повинні продавати природний газ за стандартними ринковими умовами всім бажаючим придбати такий газ для виконання зобов'язань за Положенням про покладення спеціальних обов'язків (далі – ПСО). Проте звертаємо увагу, що в умовах відкритого європейського оптового ринку, до якого вже інтегровано український ринок, де постачальники природного газу мають можливість придбати обсяги природного

Національна акціонерна компанія
«Нафтогаз України»
№ 26-520/1.2.1-18 від 30.01.2018

арк. 10

0.31

Державна регуляторна служба України
№ 1644/0/19-18 від 02.02.2018

газу, необхідні і достатні для потреб споживачів, покладення додаткових обов'язків на оптових продавців може виявитися надмірним.

Усупереч зазначеному Проект Положення передбачає покладення на ПАТ «Укргазвидобування» і ПАТ «ДАТ Чорноморнафтогаз» обов'язків: 1) *«формувати ресурс природного газу для потреб побутових споживачів і релігійних організацій»*; 2) *«продавати природний газ постачальникам для забезпечення потреб побутових споживачів та релігійних організацій»*.

Супровідні матеріали до Проекту Положення не дають пояснень щодо необхідності покладення таких обов'язків. Зокрема, незрозуміло, яким чином покладення обов'язку формувати ресурс природного газу для релігійних організацій сприятиме досягненню мети Проекту, що полягає у *забезпеченні стабільності, належної якості, доступності та безпеки постачання природного газу для захищених споживачів»* (пункт 1 Проекту Положення). Згідно із статтею 1 Закону України «Про ринок природного газу» не віднесено релігійні організації до категорії захищених споживачів. Релігійні організації також не можуть вважатися *«організаціями, що здійснюють надання важливих суспільних послуг»*, оскільки мають іншу мету своєї діяльності, а саме задоволення релігійних потреб громадян сповідувати і поширювати віру.

Вважаємо, що покладення таких обов'язків спричиняє також додаткові витрати, пов'язані зі зберіганням газу, створює корупційні ризики та ризики накопичення непогашених боргів постачальників. Врешті-решт це призведе до обмеження та спотворення конкуренції на роздрібному ринку та створюватиме передумови для незаконної державної допомоги з огляду на те, що схема покладення спеціальних обов'язків, закладена в Проекті Положення, буде де-факто сприяти монополії постачання природного газу регіональними постачальниками та нецільовому використанню природного газу, що постачається за пільговою неринковою ціною.

2. Проект Положення встановлює неринковий і рудиментарний механізм визначення прогнозних обсягів, не передбачений законодавством України.

Проект Положення надає Міненерговугіллю не передбачені жодним законом повноваження складати прогнозний обсяг природного газу, необхідний для потреб населення, релігійних організацій і виробників теплової енергії (пункт 10). Надання Міненерговугілля такого повноваження порушує вимоги статті 19 Конституції України, відповідно до якої *органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України*. Більше того, такий механізм формування прогнозних обсягів, у межах яких газовидобувні підприємства Групи Нафтогаз будуть вимушені продавати газ за фіксованою ціною для потреб населення і релігійних організацій (пункт 11 Проекту Положення), є неринковим і безпідставно обмежує свободу підприємницької діяльності як оптових продавців ПАТ «Укргазвидобування» або ПАТ «ДАТ «Чорноморнафтогаз», так і постачальників, що суперечить частині 1 статті 6 Господарського кодексу України, відповідно до якої *свобода підприємницької діяльності може бути обмежена лише законом*.

Більше того, Проект Положення не дає чіткого уявлення про методіку складення таких прогнозних обсягів на наступний рік. Підпункт 1 пункту 6 Проекту Положення встановлює лише, що прогнозний обсяг складається

Міненерговугілля за результатами моніторингу безпеки постачання природного газу, у той час як Законом України «Про ринок природного газу» не віднесено релігійні організації до категорії захищених споживачів. Це означає, що у разі вжиття будь-яких заходів з безпеки постачання відсутній обов'язок урахувувати обсяги споживання таких споживачів, а отже, використання результатів моніторингу безпеки постачання не буде показовим при визначенні прогнозного обсягу.

Пункт 10 також встановлює, що складення прогнозного обсягу буде відбуватися на підставі інформації, отриманої від суб'єктів ринку природного газу в обсязі і порядку, визначених наказом Міненерговугілля. При цьому Компанія спеціально зобов'язана надавати інформацію щодо обсягу природного газу, необхідного для формування ресурсу для виробників теплової енергії, що де факто означає порушення принципу вільної конкуренції, закріпленого у Законі України «Про ринок природного газу» (підпункт 1 пункту 7). Також звертаємо увагу, що у Компанії немає такої інформації. Щодо можливості визначити річні прогнозні обсяги, необхідні для населення, то ця інформація також сумнівна і нереальна, оскільки обсяги споживання населенням залежать від багатьох факторів (у тому числі кліматичних) і їх важко передбачити, особливо на цілий рік.

Вважаємо, що такий неправомірний механізм втручання Міненерговугілля у комерційні відносини суб'єктів ринку природного газу, які входять до Групи Нафтогаз, з високою вірогідністю спричинятиме нанесення їм значних збитків. Затвердження такого прогнозного обсягу по суті означає, що певні обсяги природного газу внутрішнього видобутку будуть продаватися газовидобувними підприємствами Групи Нафтогаз у неринковий спосіб та за неринковими цінами. Якщо прогнозний обсяг, затверджений Міненерговугілля, буде помилковим, то газовидобувним підприємствам Групи Нафтогаз будуть нанесені збитки (у розмірі неотриманої виручки від продажу газу за ринковими цінами). За відсутності жодної гарантії 100%-ої точності прогнозу в прогнозованому балансі (у тому числі реальної відповідальності осіб за його складення) застосування цього механізму є протиправним та небезпечним. Слід зазначити, що прогнозний баланс не є нормативно-правовим актом, а обов'язковість його виконання не передбачена жодним законом.

3. Преференції регіональним газопостачальним компаніям

Предбачений Проектом Положення (пункт 12) обов'язок ПАТ «Укргазвидобування» і ПАТ «ДАТ Чорноморнафтогаз» укласти договір купівлі-продажу з визначеними регіональними постачальниками є необґрунтованою і дискримінаційною умовою.

Проект Положення встановлює обов'язок для продавців природного газу «до 01 квітня 2018 року ... направити постачальникам природного газу, зазначеним у Додатку до цього Положення, проект договору купівлі-продажу природного газу, підписаний зі своєї сторони і скріплений печаткою» (пункт 12). Це порушує принцип свободи укладення договору, закріплений у статтях 3 і 627 Цивільного кодексу України, та суперечить звичайній практиці ведення господарських відносин, зокрема щодо процедури укладення такого договору (продавець не зможе підписати договір без необхідної додаткової інформації від покупця, зокрема щодо його уповноважених представників тощо).

Проект Положення позбавляє Компанію права взяти на себе зобов'язання щодо постачання природного газу населенню добровільно, що безпідставно обмежує доступ Компанії до цього сектору роздрібного ринку (пункти 1 і 8).

Існує ризик того, що прогнозований обсяг, визначений Міненерговугілля, буде недостатнім для задоволення потреб населення, а відтак недоступним для придбання в межах ПСО іншими постачальниками, окрім регіональних, що визначені в додатку до Проекту Положення та укладення договору з якими є обов'язковим. Постачальники, які мають намір постачати природний газ населенню і готові придбавати його у газовидобувних компаній Групи Нафтогаз за вищою ціною ніж фіксована, у разі недостатності прогнозованого обсягу будуть вимушені придбавати його без будь-яких додаткових гарантій можливості придбання ресурсу природного газу і тому опиняться в гіршому становищі, порівняно з регіональними постачальниками.

Також звертаємо увагу, що розмір торговельної націнки на газ, який постачається населенню, у Проекті Положення збільшився в чотири рази порівняно з чинним Положенням ПСО і становить вже 10%, що є необґрунтованим, урахувавши той факт, що регіональні постачальники газу, зазначені в додатку до Проекту Положення, не несуть жодних ризиків, пов'язаних із замовленням обсягів природного газу та ціновими коливаннями відповідно до умов цього Проекту Положення. До того ж розмір такої торговельної надбавки (націнки) не має методології розрахунку та, як показує практика застосування чинного Положення ПСО, ніяк не буде диференціюватися в залежності від постачальника.

4. Маніпуляції із застосуванням принципу «імпортного паритету».

Усупереч критичним коментарям і зауваженням СЕС, висловленим у листі від 22.10.17, яким було ініційовано провадження проти України у справі ECS-2/17, та положенням Меморандуму щодо економічної і фінансової політики, погодженим Міжнародним валютним фондом 01.09.16, щодо визначення справедливої ціни реалізації природного газу відповідно до зміни цінових показників на ринку протягом року, Проектом Положення пропонується ціну реалізації газу ПАТ «Укргазвидобування» та ПАТ «ДАТ «Чорноморнафтогаз» визначати раз на рік на рівні закупівельних цін для постачальників газу в періоді закачування за формулою, наведеною у пункті 16 Проекту Положення. Ця формула визначення ціни природного газу для потреб побутових споживачів, релігійних організацій та виробників теплової енергії має ряд недоліків, оскільки значення її складових визначаються за попередній період, і за підсумками розрахунку за такою формулою рівень ціни природного газу для зазначених категорій споживачів не відповідатиме реальному ринковому рівню.

Навіть якщо б розрахунок ціни на природний газ проводився щоквартально (або щомісячно) на основі котирувань на «хабі» NCG за попередній квартал (або місяць) та з урахуванням валютних курсів на момент розрахунку, ціни були б нижчими за ринкові, оскільки ринкова ціна на «хабі» NCG відповідає ціні маржинального постачальника на цей ринок, а ринковою ціною для українського ринку є ціна на рівні «хаб плюс» (наприклад, відповідно до контракту з ВАТ «Газпром» контрактні обсяги встановлюються на рівні 50% імпортних потреб Компанії – решту газу Компанія має закуповувати на інших умовах, зокрема з європейського напрямку за ціною «хаб плюс»).

5. Проект Положення покладає на Компанію надмірні обов'язки щодо постачання природного газу виробникам теплової енергії.

Проект Положення (пункт 15) покладає на Компанію обов'язок щомісяця постачати природний газ виробникам теплової енергії в обсягах, необхідних для забезпечення їх потреб у рамках категорій використання газу, визначених у Проекті Положення. Для цього Компанія зобов'язана не тільки не відмовити в укладенні договору постачання, а й надати підписаний нею проект договору виробникам теплової енергії, незважаючи на наявність заборгованості перед Компанією.

Порівняно з чинною редакцією Положення ПСО Проект Положення не передбачає такі обов'язкові умови для постачання Компанією природного газу виробникам теплової енергії як: забезпечення рівня розрахунків, відсутність заборгованості, наявність укладеного договору про реструктуризацію заборгованості тощо. Він навпаки створює стимули для зловживань з боку споживачів, оскільки ігнорує і нівелює обов'язок споживача забезпечити своєчасну та повну оплату вартості природного газу відповідно до умов договорів, визначений частиною 2 статті 13 Закону України «Про ринок природного газу» та пунктом 20 Правил постачання природного газу, затверджених постановою НКРЕКП від 30.09.15 № 2496.

Більше того, Проект Положення зобов'язує Компанію безумовно передавати газ виробникам теплової енергії в необмежених обсягах (підпункт 2 пункту 7 Проекту Положення) шляхом підписання акта приймання-передачі *на весь обсяг природного газу, фактично спожитий виробником теплової енергії* (пункт 22 Проекту Положення), тобто включно з тим обсягом, який не підпадає під дію ПСО і щодо постачання якого у Компанії не виникає обов'язків ані в рамках ПСО, ані на підставі договору постачання, цим самим створюючи можливість для зловживань з боку виробників теплової енергії. Цілком зрозуміло, що це призведе до катастрофічного погіршення стану розрахунків виробників теплової енергії за використаний природний газ, зростання заборгованості та зменшення надходжень грошових коштів за поставлений природний газ в Компанію. Станом лише на 17.01.18 заборгованість виробників теплової енергії за використаний природний газ (без урахування його вартості за січень 2018 року) становить 27,089 млрд грн.

Звертаємо увагу, що підхід, передбачений в Проекті Положення, загалом порушує базовий принцип свободи укладення договору, закріплений у статтях 3 і 627 Цивільного кодексу України, не відповідає практиці комерційних відносин та *де-факто* позбавляє споживача права на зміну постачальника. Проект Положення також не враховує, що виробники теплової енергії мають право передавати права на користування таким обладнанням іншим суб'єктам господарювання. Відповідно до статті 22 Закону України «Про теплопостачання» суб'єкт господарювання, якому надано в користування або на інших майнових правах цілісний майновий комплекс (індивідуально визначене майно) з вироблення теплової енергії, стає правонаступником за борговими зобов'язаннями з оплати спожитих (використаних) енергоносіїв та послуг з їх транспортування і постачання, що виникли у суб'єкта господарювання, який раніше використовував зазначене майно. На практиці інформація про передачу обладнання і зміну боржника не доводиться до постачальника природного газу своєчасно і з'ясовується лише після вимоги Компанії надати відповідні документи на стадії укладання договору.

Цілком зрозуміло, що у разі підписання Компанією проектів договорів першою і надання їх виробнику теплової енергії переведення боргів за природний газ від попереднього до діючого користувача виробничих потужностей стає неможливим, і Компанія втрачає можливість стягувати борги.

6. Проект Положення містить вимоги щодо відкриття спеціальних рахунків для розрахунку за придбаний газ, які суперечать чинному законодавству.

На відміну від діючої редакції Положення ПСО, якою визначено право виробника теплової енергії придбавати природний газу у Компанії в рамках ПСО за умови, якщо виробник, на якого станом на 30.09.2015 поширювались обов'язки щодо відкриття рахунків зі спеціальним режимом використання (далі – спеціальні рахунки), виконав такі обов'язки, Проектом Положення визначено безумовну вимогу відкривати спеціальні рахунки для всіх виробників теплової енергії, що є неприйнятним і суперечить ряду нормативно-правових актів.

Так, Проект Положення не враховує той факт, що серед виробників теплової енергії є підприємства та організації, що фінансуються за рахунок державного або місцевих бюджетів і відповідно до Бюджетного кодексу (стаття 43) зобов'язані проводити розрахунки виключно через рахунки, відкриті у відділеннях державного казначейства. До того ж відповідно до положень статті 19¹ Закону України «Про тепlopостачання» вимоги цієї статті щодо відкриття спеціальних рахунків не поширюються на бюджетні установи, що виробляють теплову енергію, повністю утримуються за рахунок державного чи місцевого бюджету та є неприбутковими.

Проект Положення також не враховує, що вимоги статті 19¹ не поширюються і на інших виробників теплової енергії, а саме на тепlopостачальні та теплогенеруючі організації, які виробляють або постачають теплову енергію для потреб споживачів в обсягах, що не перевищують 18 тисяч Гкал на рік.

Більше того абсолютно необґрунтованим є встановлення такої вимоги до об'єднань співвласників багатоквартирного будинку (ОСББ) та житлово-будівельних кооперативів (ЖБК) як до підприємств, які підпадають під визначення виробників теплової енергії, що міститься у підпункті 1 пункту 2 Проекту Положення. Відповідно до статті 19¹ Закону України «Про тепlopостачання» вимоги цієї статті щодо відкриття рахунків із спеціальним режимом використання не поширюються на суб'єктів господарювання, що виробляють теплову енергію виключно для власних потреб з опалення приміщень, що належать їм на праві власності або на інших речових правах.

7. Проект Положення створює передумови щодо нецільового використання виробниками теплової енергії природного газу, придбаного за «пільговою ціною», а саме для опалення нежитлових (комерційних) приміщень.

Абзацом 2 підпункту 1 пункту 2 Проекту Положення передбачається, що виробниками теплової енергії, у контексті Проекту Положення, є також ОСББ та ЖБК, що використовують природний газ з метою опалення і гарячого водопостачання приміщень багатоквартирних будинків. Проте в багатоквартирних будинках, окрім житлових приміщень, як правило, є комерційні площі (аптеки, паркінги, магазини тощо) та/або інший нежитловий фонд.

Таким чином, запропонована редакція Проекту Положення призведе до того, що зазначені виробники теплової енергії будуть використовувати природний газ, придбаний за «пільговою» ціною, для опалення нежитлових (комерційних) приміщень.

8. Проект Положення містить вимоги, які не корелюють зі змінами до регуляторних актів НКРЕКП щодо добового балансування, а також створює передумови для багатомільйонних обсягів небалансу природного газу та/або його несанкціонованого використання.

Проект Положення не враховує зміни до Кодексу газотранспортної системи (ГТС) і Правил постачання природного газу щодо впровадження добового балансування з 01.08.18, внесені постановою НКРЕКП № 1437 від 27.12.17, що створить додаткові проблеми при одночасному застосуванні цих нормативно-правових актів.

Проект Положення ігнорує той факт, що відповідно до змін до Кодексу ГТС і Правил постачання, виробники теплової енергії як споживачі природного газу взагалі не матимуть права на декількох постачальників в один розрахунковий період (газову добу та/або місяць). У той же час Проект Положення на відміну від чинної редакції Положення ПСО виключає з-під дії ПСО постачання природного газу для інших категорій використання виробників теплової енергії (тобто для виробництва електричної енергії, виробництва теплової енергії, яка споживається бюджетними установами/організаціями, а також підприємствами, організаціями та іншими суб'єктами господарювання, які не є бюджетними установами/організаціями).

Таким чином, виробник теплової енергії позбавлений можливості звернутися до інших постачальників з метою придбання природного газу для зазначених категорій використання. Проте Проект Положення, прямо про це не зазначаючи, де-факто створює умови, за яких виробник теплової енергії зможе споживати природний газ для всіх категорій з ресурсу Компанії, яка в свою чергу не матиме права постачати природний газ при наявності боргів за певними категоріями споживання.

Більше того одночасне застосування положень Проекту і змін до Кодексу ГТС і Правил постачання буде просто неможливим. Наприклад, за відсутності у Компанії договірних відносин з виробником теплової енергії щодо постачання природного газу для інших категорій використання ніж ті, що визначені в Проекті Положення, такий обсяг природного газу вважатиметься відповідно до Кодексу ГТС несанкціонованим відбором, який «вноситься в алокацію відповідного оператора газорозподільної системи».

9. Незаконні та необґрунтовані положення щодо закупівлі газу Компанією.

Проект Положення у пункті 14 встановлює незрозумілу норму про те, що «закупівля природного газу на оптовому ринку природного газу НАК «Нафтогаз України» зобов'язана здійснювати за найбільш економічно вигідною пропозицією у розумінні Закону України «Про публічні закупівлі». Закон України «Про публічні закупівлі» не застосовується до закупівлі природного газу Компанією. Відповідно, це положення позбавлено сенсу.

При цьому пункт 14 визначає, що для формування ресурсу для виробників теплової енергії Компанія *«повинна з 01 квітня по 30 вересня (базовий сезон закачування) кожного поточного року придбати на оптовому ринку природного газу, в тому числі по імпорту, природний газ в обсягах, необхідних для повного забезпечення потреб виробників теплової енергії»*. Така умова є надмірно обтяжуючою, оскільки Компанія як суб'єкт господарювання може прийняти більш економічно виважене і обґрунтоване рішення щодо періоду закупівлі природного газу для потреб виробників теплової енергії.

Більше того існують бар'єри, що унеможливають закупівлю імпортного газу у період з 01 квітня по 30 вересня:

а) встановлення квартальних контрактних обсягів газу згідно з контрактом на купівлю-продаж газу з ВАТ «Газпром» відповідно до остаточного рішення Арбітражного інституту Торгової палати Стокгольма від 22.12.17;

б) недостатня потужність для відбору всього необхідного обсягу природного газу з підземних газосховищ, що обумовлює необхідність імпорту газу і його транспортування саме в зимовий період.

Звертаємо увагу, що обов'язок закуповувати газ виключно в період закачування тягне за собою необхідність зберігати його у підземних газосховищах, що означає додаткові витрати на придбання послуг зберігання для Компанії.

10. Відсутність аргументації щодо тривалості дії спеціальних обов'язків (до 2021 року).

Проект Положення передбачає покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу (в частині продажу і постачання природного газу) на трирічний строк з 01.04.18 до 01.04.21. Такий строк, як і покладення самих спеціальних обов'язків на суб'єктів господарювання, є необґрунтованим. Це перетворює спеціальні обов'язки на постійне обмеження для ринку природного газу, що відповідно є непропорційним. Звертаємо увагу, що Меморандум щодо економічної і фінансової політики, погоджений Міжнародним валютним фондом 01.09.16, передбачав можливість запровадження спеціальних обов'язків в аспекті регульованої ціни лише до **01.04.17**.

Такий підхід, викладений у Проекті Положення, суперечить і законодавству України, і судовій практиці Суду справедливості Європейського Союзу (далі – Суд ЄС). Так, частина 1 статті 11 Закону України «Про ринок природного газу» визначає, що *спеціальні обов'язки можуть покладатися у виключних випадках та на визначений строк*. Суд ЄС у свою чергу у справі *Federutility* підкреслив, що втручання у ринок, тобто визначення заходу, який по своїй суті є перешкодою для впровадження реально функціонуючого внутрішнього ринку природного газу, *«має бути обмежене за тривалістю настільки, наскільки це є нагально необхідним для досягнення мети, аби не перетворитися на постійно існуюче.»* Суд ЄС наголосив, що *«необхідність і спосіб державного втручання у газовий сектор вимагає періодичного перегляду, через короткі часові інтервали, враховуючи розвиток ринку природного газу»*.

Проект Положення не враховує перспективи активного і швидкого розвитку роздрібного ринку, а навпаки перешкоджає його формуванню і функціонуванню. У світлі викладених численних недоліків Проекту Положення на Компанію та газовидобувні підприємства Групи Нафтогаз фактично пропонується покласти трирічний фінансовий тягар у вигляді накопичення нових збитків від продажу газу

за неринковими цінами, а також нарощування заборгованості регіональних постачальників газу і виробників теплової енергії. За період дії спеціальних обов'язків (з 01.10.15 по 31.12.17) Компанія поставила контрагентам, на яких розповсюджується дія спеціальних обов'язків, природний газ в обсязі 40 670 млн.куб.м на загальну суму 206 183 906 тис.грн. Загальна сума заборгованості споживачів, на яких поширюється дія спеціальних обов'язків, перед Компанією, що утворилась за період з 01.10.15 по 31.12.17 (без урахування заборгованості виробників теплової енергії для виробництва теплової енергії для інших категорій споживачів, ніж населення) станом на 01.01.18 складала 42 531 662 тис.грн., з цієї заборгованості така, що утворилась до 01.01.17 та не була погашена станом на 01.01.18, складала – 2 147 074 тис.грн. Таким чином, Компанія недоотримала більше 20% коштів за поставлений газ. Зазначаємо, що Компанія постійно вживає заходів щодо стягнення зазначеної заборгованості. Так, на сьогодні загальна кількість судових справ з контрагентами, на яких поширюється дія спеціальних обов'язків, становить 325 справ, з яких: з постачальниками природного газу – 51, виробниками теплової енергії – 274. Також триває 143 виконавчих проваджень, з яких: щодо постачальників природного газу - 19 , щодо виробників теплової енергії - 124.

11. Проект Положення не передбачає механізмів компенсації витрат, понесених суб'єктами господарювання у зв'язку з виконанням ними спеціальних обов'язків.

Пункт 7 частини 4 статті 11 Закону України «Про ринок природного газу» встановлено, що рішення Кабінету Міністрів України про покладання спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу має визначати, в тому числі джерела фінансування та порядок визначення компенсації, що надається суб'єктам ринку природного газу, на яких покладаються спеціальні обов'язки, з урахуванням положення частини сьомої цієї статті. Частиною 7 статті 11 цього Закону передбачено, що суб'єкт ринку природного газу, на якого покладаються спеціальні обов'язки відповідно до частини першої цієї статті, має право на отримання компенсації економічно обґрунтованих витрат, здійснених таким суб'єктом, зменшених на доходи, отримані у процесі виконання покладених на нього спеціальних обов'язків, та з урахуванням допустимого рівня прибутку відповідно до порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

Однак у порушення вимог статті 11 цього Закону Проектом Положення, як і відповідними попередніми постановами Кабінету Міністрів України, що діяли починаючи з 01.10.15 та продовжують діяти, не встановлено джерела фінансування та порядку визначення компенсації, право на отримання якої мають суб'єкти ринку природного газу, на яких покладаються спеціальні обов'язки. Невстановлення відповідного порядку визначення компенсації та процедури її отримання позбавляє Компанію можливості реалізувати своє право на отримання такої компенсації.

Звертаємо увагу, що Компанія оскаржила незаконні дії Кабінету Міністрів України щодо нестворення механізму компенсації. Постановою Київського апеляційного адміністративного суду від 03.10.17 залишено без задоволення апеляційну скаргу Кабінету Міністрів України на постанову Окружного адміністративного суду міста Києва від 19.07.17 у справі №826/6066/17 за адміністративним позовом Компанії до Кабінету Міністрів України. Рішенням

Окружного адміністративного суду міста Києва від 19.07.17 у справі №826/6066/17 було визнано протиправною бездіяльністю Кабінету Міністрів України щодо невизначення джерел фінансування та порядку визначення компенсації, що надається суб'єктам ринку природного газу, на яких покладаються спеціальні обов'язки, а також зобов'язано Уряд виконати вимоги пункту 7 частини 4 статті 11 Закону.

У зв'язку з цим Компанія листом від 22.01.18 №14-49/1/КМ-18 звернулася до Кабінету Міністрів України стосовно виконання норми Закону України «Про ринок природного газу» в частині визначення джерела фінансування та порядку визначення компенсації Національній акціонерній компанії «Нафтогаз України» обґрунтованих витрат, понесених у зв'язку з виконанням спеціальних обов'язків, та виплати цієї компенсації з урахуванням розрахунків Компанії, які були додані до листа.

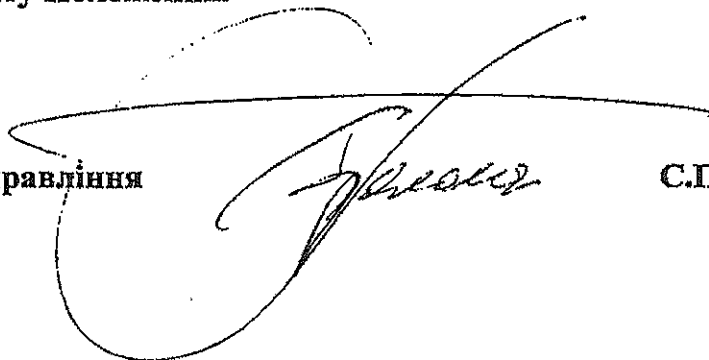
12. Проект Положення містить низку суперечливих положень, що порушує принципи правової визначеності і законних очікувань суб'єктів ринку природного газу.

По-перше, згадка про те, що терміни у тексті Проекту Положення вживаються у значенні Правил постачання природного газу, що затверджені постановою НКРЕКП, також не є коректною з огляду на можливість внесення змін або їх прийняття у новій редакції упродовж всього строку дії Проекту Положення.

По-друге, незрозумілим є сенс і застосовність пункту 21 Проекту Положення, який встановлює коефіцієнт 1,0 до ціни продажу природного газу для забезпечення потреб споживачів, релігійних організацій та виробників теплової енергії. Це формулювання потенційно може бути інтерпретоване контрагентами Компанії та підприємствами Групи Нафтогаз як таке, що дозволяє їм не виконувати свої зобов'язання.

Таким чином, запропонований до розгляду Проект Положення не створює ефективний правовий механізм, який дозволить задовольнити загальносуспільні інтереси у процесі функціонування ринку природного газу, зокрема інтереси захищених споживачів. Усупереч статті 11 Закону України «Про ринок природного газу» Проект Положення покладає на суб'єктів господарювання надмірні і занадто обтяжливі обов'язки, які неможливо буде виконати. Він створює істотні перешкоди для розвитку конкурентного ринку природного газу, є дискримінаційним щодо Компанії та прямо призводить (у разі схвалення) до нанесення збитків Компанії та підприємствам Групи Нафтогаз. З огляду на вищевикладене Компанія категорично заперечує проти прийняття Проекту Положення.

В.о. голови правління

С.Перелома